Een koninklijke boswandeling

Auteur: Charles Aerssens

Baronie van Breda
Het ten zuiden van Breda gelegen Mastbos is in de periode van 1515 tot 1898 in bezit van de Heren van Breda, het Huis Oranje-Nassau. Zij beheren de uitgestrekte bossen met brede lange dreven, wallen en sloten als hun jachtgebied. Nu is dit Mastbos de trots van Breda en een bijzonder wandelgebied met eeuwenoude bomen, indrukwekkende lanen en mooie doorkijkjes. De rondwandeling start bij Horeca De Boschwachter en gaat naar de Houtbrug over de Aa of Weerijs. De route loopt via het gebied De Trippelenberg langs de Prinsenhoeve door het coulisselandschap langs de A16 naar het buurtschap Overa. Weer terug in het Mastbos wandelen we door de statige Goordreef naar de Galderse Heide en volgen de Galdersedreef langs een groot ven. De route gaat dan noordwaarts naar de Kogelvanger met het Turfven. Vanaf het Vloeiweide Monument steken we door naar het dal van De Mark, die we stroomafwaarts tot aan KNP60 volgen. Een bijzondere plek is hier de Poosplek met een gedicht van onze wandelvriend Jasper Mikkers. Langs Kasteel Bouvigne en over een traject van het Eeuwig Laantje keren we terug naar het startpunt.

Deze rondwandeling maakt gebruik van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant
(groengele markeringen is deels met verfstrepen aangebracht!)

Routebeschrijving via knooppunten

77 – 88 – 76 – 50 – 61 – 80 – 97 – 40 – 39 – 29 – 41 – 62 – 50 – 10 – 8 –
6 – 87 – 7 – 18 – 60 – 17 – 4 – 77

Routebeschrijving

1. Het vertrekpunt van deze 'Koninklijke boswandeling' door het Mastbos is de parkeerplaats bij Horeca De Boschwachter aan de Huisdreef 4 in Breda of de parkeerplaats aan de Bouvignedreef bij KNP77. Vanaf KNP77 wandelen we richting KNP88, waar we rechtsaf de brede statige Torendreef inslaan. Deze lopen we helemaal uit tot op de kruising van de Burgemeester De Manlaan en de Overaseweg. Hier steken we recht over en nemen naast KNP76 het onverharde voetpad langs de sportvelden van Atletiekvereniging Sprint. We komen aan de Houtbrug over de Aa of Weerijs. Over de brug komen we aan KNP50 en naar links steken er de straat over. We volgen het jaagpad op de oever van de Aa of Weerijs stroomopwaarts tot we door het bosje bij KNP61 uitkomen. Het bospad leidt ons verder naar de Doctor Batenburglaan. Waar het asfalt naar rechts afbuigt, slaan we linksaf en komen in het gebied De Trippelberg. De route gaat voorbij aan de statige en monumentale Prinsenhoeve. Rechtsaf wandelen we langs de Prinsenhoeve en het bakhuis door een mooi open gebied met statige lanen en mooie zandpaden langs KNP89 richting KNP97. Zo komen we in het natuurgebied De Trippelenberg. De route gaat over het bospad tussen de varens door tot we op een brede zandweg uitkomen bij KNP97.

versiedatum: 19-12-2022

2. We laten het bos achter ons en komen in open terrein. We volgen het Overasepad naar links met aan de rechterzijde zicht op de A16 en het spoortraject van de HSL. De zandweg gaat over in een geasfalteerd fietspad, het Effensepad. Als we de Aa of Weerijs zijn overgestoken, blijven we na KNP40 het asfalt volgen en komen verderop met de bocht langs het talud van de Effenseweg in het kleine buurtschap Overa. Aangekomen bij KNP39 slaan we linksaf en volgen de Overaseweg. Waar de Overaseweg naar links afbuigt, gaat onze route rechtuit door het klaphekje en komen we in het Mastbos tot we bij KNP29 staan. Bij KNP29 slaan we rechtsaf en wandelen door de lange Goordreef naar KNP41. We negeren alle zijpaden! Aan het einde van de Goordreef komen we bij KNP41 op een veelsprong van bospaden. Hier komen de Goordreef, het Eeuwig Laantje, de Oude Postbaan en een klein bospad bij elkaar. Het is even opletten om er de juiste route te kiezen naar KNP62. Schuin links voor gaat de route nog een paar honderd meter over het Eeuwig Laantje. Bij KNP62 staan we bij het Huis Den Deijl.

3. We wandelen bij KNP62 linksaf tot we bij KNP50 staan. De route gaat hier linksaf langs het infopaneel van de Galdersche Heide. Door het rulle zand wandelen we tot voorbij een karakteristieke grove den en volgen de groengele markering van het wandelroutenetwerk naar links. We zijn nu op de Galdersedreef. Voorbij KNP10 gaan we rechtsaf. Langs de oever van het ven wandelen we verder tot op het kruispunt van bospaden. Onze route gaat naar links over de Schapendreef. Bij KNP8 steken we de Oude Postbaan over en vervolgen nu de onze wandeling via de Mastenlaan naar KNP6 bij het Turfven. Vanaf KNP6 gaat de route rechtsaf We wandelen nu langs de aarden wal van de Kogelvanger. Zo bereiken we aan het eind van dit pad de drukke Galderseweg met op de hoek het oorlogsmonument dat verwijst naar het drama op de Vloeiweide.

4. Op de Galderseweg wijst de routemarkering ons naar links. Langs de bushalte en het infopaneel van het Mastbos bereiken we Café-Restaurant 'De Kogelvanger'. Rechtsaf langs de parkeerplaats wandelen we oostwaarts over Reeptiend. Bij KNP87 gaat de verharding over in een fietspad. Na het Landgoed Nieuwenhuis bereiken we bij KNP7 het Kippenbruggetje over de Mark. Linksaf door het klaphekje volgen we het onverharde pad op de oever van de Mark en we komen nu bij KNP18 aan de stuw Bieberg. Bij de stuw wandelen we rechtuit langs de Mark voorbij aan een bankje en infopaneel. We houden het voetpad aan dat het meest rechts verloopt tot we aan KNP60 staan. Bij KNP60 ligt de poosplaats waarvoor onze wandelvriend Jasper Mikkers het gedicht 'Slechtvalk' schreef. Van KNP60 gaat onze route richting KNP17 langs de Bredase natuurijsbaan IJsvermaak. Zo komen we op de Galderseweg. Naar links komen we bij Kasteel Bouvigne. Hier steken we de Galderseweg over en wandelen de Bouvignedreef in. Bij KNP17 gaat de route gaat schuin links voor het bospad in. Dit is het Eeuwig Laantje, een oud voetpad van Breda naar Rijsbergen. De groengele markering brengt ons naar KNP4 met uitzicht op een ven. We komen uit op de Stouwdreef, waar we rechtsaf wandelen door een brede laan naar KNP77, het startpunt van deze 'Koninklijke boswandeling'

Praktische informatie

Lengte van de wandeling
14 km
Onverhard: 78%
Verhard: 22%

Start- en eindpunt
KNP77, parkeerplaats Bouvignedreef 5, 4836 AL Breda

Openbaar vervoer
o Lijn 6 Bravo/Arriva Breda - Galder. Bushalte Bouvigne, Bouvignelaan 5, AA Breda en door Bouvignedreef naar KNP17
o Lijn 6 Bravo/Arriva Breda - Galder. Bushalte De Blauwe Kamer, Galderseweg 55, 4836 AC Breda. Naar Horeca De Kogelvanger en langs parkeerplaats richting KNP87 naar het Markdal.

Parkeren
o Parkeerplaats Bouvignedreef 5, 4836 AL Breda
o Restaurant De Boschwachter, Huisdreef 4, 4836 AM Breda

Horeca onderweg
o Restaurant De Boschwachter, Huisdreef 4, 4836 AM Breda
o Horeca De Kogelvanger, Galderseweg 55, 4836 AC Breda.
o Onderweg zijn er enkele bankjes en picknick plekken

Achtergrondinformatie

Het Mastbos

Aan de zuidrand van Breda vinden we dit bekende en drukke Mastbos, gelegen op een dekzandrug tussen de riviertjes de Mark en Aa of Weerijs. Graaf Hendrik III van Nassau-Breda heeft het bos vanaf 1515 laten aanleggen met zaaigoed van de grove den uit het Duitse Neurenberg. Daardoor is het een van de alleroudste naaldbossen en cultuurbos van Nederland. Voor die tijd was dit gebied een heideveld met kleinere eikenbossen. Het Mastbos heeft in de loop der eeuwen hout geleverd voor de bouw van het Kasteel van Breda, de Spaanse vloot en het leverde masten voor de VOC schepen. Vanaf 1621 wordt het Mastbos in kaart gebracht en planmatiger beheerd met brede lanen, wallen en sloten. De uitgestrekte bossen waren ook het jachtgebied van de Heren van Breda. Onder Koning-Stadhouder Willem III van Oranje worden in de periode 1686-1695 de bossen en lanen rond Breda verder uitgebreid en onderling verbonden door lange dreven. Tot 1899 is het Mastbos in bezit van ons koningshuis. In dat jaar gaat het Domeinbos over naar Staatsbosbeheer. Houtvester Adriaan van Schermbeek (1855-1915) zorgt direct voor een meer natuurgetrouwe en duurzame bosbouw met minder monoculturen, gevarieerde boomsoorten en een aangepast kapbeheer. Het Mastbos is nog steeds een productiebos en voor de wandelaar een bijzonder wandelgebied met eeuwenoude bomen, indrukwekkende lanen en mooie doorkijkjes. Vooral in het weekend kan het er erg druk zijn!

De Prinsenhoeve

Deze statige en monumentale Prinsenhoeve staat in het gebied van de voormalige Heerlijkheid Ten Houte. Hier is in het beekdal van de Aa of Weerijs in de Middeleeuwen waarschijnlijk de Burcht Ten Houte gebouwd. Deze heerlijkheid wordt in 1457 opgekocht door de Heren van Breda, het Huis Oranje-Nassau. Bij archeologisch onderzoek zijn fundamenten, aardewerk en omgrachting van deze burcht blootgelegd, maar ook verdedigingslinies uit de 80-jarige oorlog van zowel de Spanjaarden als de Nederlanders. De huidige bouw van de Prinsenhoeve stamt uit 1820 met als laatste eigenaar Prins Willem Frederik Karel van Oranje-Nassau, die dit gebied in 1816 in vruchtgebruik krijgt van Koning Willem I. Als hij in 1881 zonder mannelijke nakomelingen overlijdt, komt de boerderij onder het beheer van de Dienst der Domeinen. Aan de hoeve zijn de stallen aangebouwd en op het erf bevinden zich nog drie schuren en een bakhuis. Rondom de boerderij met zijn grote historische, natuur- en landschapwaarde ligt 33 hectare grasland, dat aansluit op het zuidelijk gelegen natuurgebied de Trippelenberg.

De Galderse Heide

Het natuurgebied van de Galderse Heide was oorspronkelijk een tamelijk nat bos- en heidegebied met kleine en grote vennen. Verlaging van de grondwaterspiegel ten behoeve van de landbouw heeft de vochtige heide doen verdwijnen. Door een natuurherstelproject in 2009 is met het afplaggen van de veel te voedselrijke bovenlaag de heidevegetatie deels teruggekeerd en heeft de natuur zich kunnen herstellen. De Galderse Heide is voor een groot deel met grove den beplant en er is ook veel spontane boomopslag. Om te voorkomen dat het woekerende pijpestro de Struikheide verdringt, wordt het terrein een paar keer per jaar door een schaapskudde begraasd. Zo zorgen in de zomer Dopheide en Struikheide voor een aantrekkelijk half open en licht golvend kleurig landschap. Staatsbosbeheer, Defensie en de Gemeente Breda zorgen voor verder natuurherstel en aaneenschakeling van de verschillende terreinen. Ook zijn oude, gedempte vennen opnieuw uitgegraven en is een open terrein ontstaan met permanent en wisselend onder water staande gedeelten. De plantengroei is er goed op gang gekomen. Aan de oostkant van dit terrein is in 2015 een houten vlonderpad door de moerassige heide aangelegd.

Vloeiweide Monument

Op de hoek aan de Galderse weg staat een oorlogsmonument met plaquette. dat verwijst naar het drama op Landgoed Vloeiweide. Het herinnert aan de fusillade door de Duitse bezetter in september en oktober 1944 van 11 verzetsstrijders. Op 10 september sterven 3 verzetsstrijders door het Duitse vuurpeloton hier op de schietbaan. En op donderdagmorgen 5 oktober 1944 worden 8 verzetsstrijders op de Kogelvanger door een Duits vuurpeloton onder bevel van Duitse Oberleutnant Adolf Balhüff geëxecuteerd. Zij maakten deel uit van ondergrondse Radiopost 'De Kegelclub' op de Vloeiweide bij Rijsbergen en een Bewakingsgroep van de Ordedienst. Een gevangene ontspringt de executie, omdat hij niet tot deze groep behoort van de radiopost op de Vloeiweide. Maar hij moet toezien bij de terechtstelling en wordt dan afgevoerd naar de Chassékazerne in Breda. Hij komt in de cel te zitten samen met Lodewijk de Coster, de Belgische verrader van het drama op de Vloeiweide en op 9 oktober 1944 wordt hij vrij gelaten. De stoffelijk resten van de omgekomen verzetsstrijders worden een aantal jaren na de oorlog herbegraven op het Nationaal Ereveld Loenen.

Kasteel Bouvigne

Hoe oud het kasteel precies is en hoe het er oorspronkelijk heeft uitgezien, is niet bekend. Vanaf 1494 is sprake van een omgracht stenen huis 'De Boeverijen', maar de eerste vermelding in een officiële akte dateert van 1554. Het wordt in 1614 door Prins Filips Willem van Oranje -Nassau gekocht en het krijgt zijn huidige Renaissance uiterlijk. Het is in 1637 het hoofdkwartier, als Prins Frederik Hendrik van Oranje -Nassau de stad Breda belegert om aan de Spaanse overheersing een eind te maken. Maar de Oranje-Nassaus, die het tot 1881 in bezit houden, hebben nooit veel belangstelling voor het 'Casteel van Boeverijen'. Ze laten er hun rentmeesters wonen. Deze rentmeesters onderhouden het kasteel slecht, want in 1774 is het zo vervallen dat er opdracht gegeven wordt om het 'Casteel van Boeverijen', te slopen. Dit wordt verhindert. De welgestelde koffieplanter George Ruysch knapt het kasteel op en verfranst de naam naar 'Bouvigne'. Gedurende de volgende anderhalve eeuw wisselt de Kasteel Bouvigne vaak van eigenaar. In 1971 verkoopt de Gemeente Breda, die in 1942 eigenaar is geworden, het

landgoed aan het voormalige Hoogheemraadschap van West-Brabant, dat in 2004 is opgaat in Waterschap Brabantse Delta. De laatste restauratie van het kasteel is in 1977 voltooid. De kasteeltuinen zijn aangelegd naar een Frans, een Engels en een Duits tuinmodel. De beelden in de tuinen van Landgoed Bouvigne maken het tot een fraai geheel.

